Perhepääomana keskustelukulttuuri

4.4.2022

Seinäjoen ammattikorkeakoulu järjestää EAKR-rahoituksen mahdollistamana keväällä ja syksyllä 2022 yritysten sukupolvenvaihdokseen perehtyvän Jatkajakoulun. Jatkajakoulu on suunnattu yrittäjäperheestä tuleville opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita yrittäjyydestä ja perheyrityksen jatkamisesta tulevaisuudessa. Perheyrityksen keskustelukulttuuri vivahteineen ja etenkin sen puute oli illan aiheena, kun Jatkajakoulu kokoontui 10.3.2022.

”Vuorovaikutuksessa on paljon sitä, millaisia me ollaan ihmisinä. Omasta tai toisen kasvusta ja kehittymisestä ei ole helppo kahvikupin äärellä keskustella”, aloittaa bisnespsykologi & johdon valmentaja Piia Tulisalo Jatkajakoulun tapaamisessa. Tulisalo jatkaa ”Hyvä uutinen on se, että vuorovaikutukselle perheen kesken voi tehdä paljon. Sitä voi aktiivisesti johtaa”.

”Jos perheessä on helppo keskustella, se tuo paljon perheyrityksen liiketoiminnalle plussaa, mutta ellei yhteys pelaa, niin siitä on paljon haittaa. Tämä jos mikä on perhepääomaa, josta edellisessä Jatkajakoulussa puhuttiin”.

Mistä hyvän keskustelun tunnistaa?

Keskustelu – joulupöytä tai synttärit, hallituksen kokous tai päivittäinen palaveri – milloin se on onnistunut? Miltä se tuntuu, miten se vaikuttaa, mitä siinä käytännössä tapahtuu? Piia Tulisalo antoi opiskelijoille tehtävän, jota pohdimme illan teeman mukaisesti keskustellen.

Hyvän keskustelun tunnusmerkistöksi tunnistimme:

- on tullut kuulluksi
    - keskustelu on vapaata, uskaltaa ja voi sanoa oman asiansa ja mielipiteensä
    - hyväksytään, että joku on eri mieltä
    - ei sanota ”ettet sä voi ajatella tai tuntea noin”
- hetki on kiireetön
- jälkeenpäin on hyvä tunne, että asia menee eteenpäin siihen suuntaan mihin pitää
    - voi seisoa myös sellaisen päätöksen takana, jota ei alun perin halunnut
- pyritään rakentamaan yhteistä näkemystä, eikä väittelemään siitä, kuka on oikeassa.

Piia muistuttaa vielä, että hyvässä keskustelussa syntyy tunneyhteys. Tunteet kuitenkin vaikuttavat helposti keskusteluun ja saattaa tuntua, että ”ohjat lähtee”. Oleellista onkin, että siihen voi palata ja keskustella mitä tapahtui ja miksi. Hyvässä keskustelussa ja sen jälkimainingeissa voidaan lopuksi kokea, että tämä vei eteenpäin ja tästä oli hyötyä.

Vuorovaikutuksen tarkoitus on saada jotain aikaan, siinä on liikettä. Esimerkiksi palautteen antamisen toivomus on, että jokin muuttuu. Kun vaikea asia saadaan jotenkin aukeamaan, se lisää luottamusta.

Mistä perheyrityksessä pitäisi puhua?

Perheyrityksessä pitäisi keskustella esimerkiksi seuraavista asioista:

- Omistajastrategiasta: miksi omistamme, mihin tähdätään, mitkä ovat arvomme, miksi tämä yritys on olemassa, mikä oikeuttaa minua olemaan omistaja
- Mikä on kunkin rooli nyt ja tulevaisuudessa perheyrityksessä? Ilmassa on helposti ääneen sanomattomia odotuksia, luuloja tai oletuksia kuka mitäkin haluaa, miksi ja koska.
- Miten esimerkiksi sähköposteihin ja muihin yhteydenottoihin vastataan.
- Sopimusasioista, jotka liittyvät omistajuuteen ja sen siirtoon (avioehto, testamentti, edunvalvonta-asiat).
- Kaikesta, mikä liittyy mihin tahansa kriisinhallintaan.
- Perheyrityksessä pitäisi puhua kaikesta siitä, mistä puhuttaisiin ja sovittaisiin ulkopuolisen työntekijän tai kollegan kanssa. Näin vältyttäisiin varmimmin epäilyksiltä ja väärinkäsityksiltä, jotka saattavat vaikuttaa perheenjäsenten väleihin jopa sukupolvesta toiseen.

Uskomukset haittaavat puheeksiottamista

”Äiti tai isä nyt on tuollainen, ettei hänelle voi puhua”. Uskomuksena saattaa olla, että joku ei ymmärrä tai hän suuttuu tai loukkaantuu tai ainakin tulee surulliseksi. Kun näitä seurauksia vältetään, niin lopputuloksena on puhumattomuus asioista, joista pitäisi puhua. Piia Tulisalo toteaa, että erilaiset uskomukset ovat suurin este puheeksiottamiselle.

Yrittäjän sinnikkyys ja kuolemattomuuden usko sekä perheen oleminen aina saatavilla aiheuttavat helposti ajatuksen, ettei tärkeimmistäkään asioista tarvitse vielä puhua. Toteamme niiden ylläpitävät ajatusta, että aikaa ja mahdollisuuksia puheeksiottamiselle on rajattomasti.

Keskustelukulttuurista lisää syksyn Jatkajakoulussa

”Perheen vuorovaikutus ja tavat on niin liki, että niitä on vaikea hahmottaa ja muuttaa”, sanoo Piia. Jatkajakoulussa saimme keskustella keskustelemisesta ja sen johtamisesta sekä analysoida omia kokemuksia ammattilaisen johdolla. Odotamme innolla seuraavaa vuorovaikutuksen iltaa, joka on Jatkajakoulun ohjelmassa syksyllä.

Aila Hemminki, asiantuntija, TKI, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Piia Tulisalo, bisnespsykologi ja johdon valmentaja, Prover Oy
Salla Kettunen, asiantuntija, TKI, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Elina Ojala, lehtori, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Artikkeli on osa Seinäjoen ammattikorkeakoulun EAKR-rahoitteista Jatkajakoulu-hanketta. Uusia toimintamalleja jatkuvuuden ja kasvun kiihdyttämiseksi -hanke toimii toukokuusta 2021 joulukuuhun 2022.

Lue lisää Jatkajakoulusta. Koko hankkeen tiedot löytyvät täältä.